

LIETUVOS RESPUBLIKOS SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, A.Vivulskio g. 11, LT-03162 Vilnius, tel. (8 5) 266 8176, (8 5) 266 8169, faks. (8 5) 266 4209, el. p. post@socmin.lt, <https://socmin.lrv.lt>. Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 1886 03515

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

DĖL ĮSTATYMO PROJEKTO

Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija teikia svarstyti Lietuvos Respublikos darbo kodekso 108, 109, 139, 213 straipsnių ir priedo pakeitimo įstatymo projektą (toliau – Įstatymo projektas).

Įstatymo projekto tikslas – į nacionalinę teisę tinkamai perkelti 2014 m. gegužės 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2014/67/ES dėl Direktyvos 96/71/EB dėl darbuotojų komandiravimo paslaugų teikimo sistemoje vykdymo užtikrinimo ir kuria iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 1024/2012 dėl administracinio bendradarbiavimo per Vidaus rinkos informacinę sistemą (IMI reglamentas) 9 straipsnį „Administraciniai reikalavimai ir kontrolės priemonės“, 12 straipsnį „Atsakomybė subrangos atveju“ ir iš dalies perkelti 2020 m. liepos 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą (ES) 2020/1057, kuria nustatomos konkrečios su Direktyva 96/71/EB ir Direktyva 2014/67/ES susijusios kelių transporto vairuotojų komandiravimo taisyklės ir iš dalies keičiami Direktyva 2006/22/EB, kiek tai susiję su vykdymo užtikrinimo reikalavimais, ir Reglamentas (ES) Nr. 1024/2012.

2020 m. lapkričio 6 d. Europos Komisijos Užimtumo, socialinių reikalų ir įtraukties generalinis direktoratas pateikė preliminarų Lietuvos nacionalinių priemonių, kuriomis į nacionalinę teisę perkeliama Direktyva 2014/67/ES, vertinimą Nr. Ares (2020) 6411384 (toliau – vertinimas).

Socialinės apsaugos ir darbo ministerija 2020 m. gruodžio 18 d. raštu Nr. (28.5 E-4) SD-6784, adresuotu Europos Komisijos Užimtumo, socialinių reikalų ir įtraukties generaliniam direktoratui, įsipareigojo parengti teisės aktų pakeitimų projektus, kuriais į nacionalinę teisę būtų tinkamai perkelti Direktyvos 2014/67/ES 9 ir 12 straipsniai.

Vertinime Europos Komisija atkreipė dėmesį į tai, kad Lietuvoje subrangovo atsakomybę reglamentuojančios nuostatos taikomos tik užsienio paslaugų teikėjams, bet netaikomos nacionaliniams paslaugų teikėjams, taigi nesilaikoma nediskriminavimo principo, kaip reikalauja Direktyvos 2014/67 12 straipsnio nuostatos.

Vertinime taip pat pažymėta, kad ne visi pagal Direktyvos 2014/67/ES 9 straipsnio 1 dalies a punktą Lietuvoje taikomi reikalavimai užsienio paslaugų teikėjams yra reikalingi faktinei kontrolei darbo vietoje pagrįsti ir proporcingi teisėtam tikslui.

Įstatymo projektu siūloma:

1. Papildyti Lietuvos Respublikos darbo kodekso (toliau – DK) 139 straipsnį nauja dalimi, kurioje būtų numatyta subsidiari rangovo atsakomybė už piniginių įsipareigojimų, susijusių su darbo užmokesčiu, įskaitant padidintą apmokėjimą už viršvalandinį darbą, darbą naktį, darbą poilsio ir švenčių dienomis, įvykdymą darbuotojui, dirbančiam darbus, nustatytus Lietuvos Respublikos statybos įstatyme. Taigi, laikantis nediskriminavimo ir proporcingumo

principų, subsidiari rangovo atsakomybė galėtų būti taikoma ir tais atvejais, kai darbo funkcijas atlieka bet kuris darbuotojas (ne tik komandiruotas darbuotojas), o darbus vykdo Lietuvos Respublikos paslaugų teikėjas.

2. Siekiant aiškumo, papildyti DK 139 straipsnį 6 dalimi nustatant, kad subsidiari rangovo, jei darbdavys yra subrangovas, atsakomybė apsiriboja darbuotojo (taip pat ir komandiruo to darbuotojo) teisėmis, įgytomis atliekant darbo funkcijas, kai vykdoma sutartis, sudaryta tarp rangovo ir subrangovo.

3. Pakeisti DK 109 straipsnį atsisakant reikalavimo užsienio valstybės jurisdikcijai priklausančiam darbdaviui, komandiruojančiam darbuotoją laikinai dirbti Lietuvos Respublikos teritorijoje ilgiau kaip trisdešimt dienų arba dirbti statybos darbų, nustatytų Lietuvos Respublikos statybos įstatyme, teikti informaciją apie šiam darbuotojui taikomas normas, nustatančias DK 108 straipsnio 2 dalies 1–9 punktuose išvardytas sąlygas, ir patikslinant, kad turi būti informuojama ne vėliau kaip iki komandiruo to darbuotojo darbo Lietuvos Respublikos teritorijoje pradžios.

4. Patikslinti DK 108 straipsnio 5 dalį ir 109 straipsnio 1 dalį numatant, kad pranešimai būtų teikiami ne komandiruo jamo darbuotojo darbo funkcijos atlikimo vietos Lietuvos Respublikos valstybinės darbo inspekcijos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – VDI) teritoriniam skyriui, o VDI. Nuo 2020 m. liepos 30 d. pranešimai teikiami elektroniniu būdu užpildžius pranešimo formą, paskelbtą VDI interneto svetainėje.

5. Pakeisti DK 108 straipsnio 15 dalį numatant, kad kelių transporto priemonių vairuotojams, vežantiems krovinius ir (arba) keleivius tarptautiniais kelių maršrutais ir atitinkantiems šio straipsnio 1 dalyje išvardytus atvejus, darbo sąlygų ypatumus nustato kelių transporto santykius reglamentuojantys įstatymai, ir pakeisti DK priedą, įrašant Direktyvą (ES) 2020/1057.

6. Atsižvelgiant į tai, kad DK 139 straipsnio nuostatos dėl subsidiarios rangovo atsakomybės bus taikomos, kai darbo funkcijas atliks bet kuris darbuotojas (taip pat ir komandiruotas darbuotojas pagal DK 108 straipsnio 1 dalį), netekusiomis galios pripažįstamos DK 108 straipsnio 13 ir 14 dalys.

7. Pakeisti DK 213 straipsnio 3 dalį nustatant, kad darbo ginčo šalimi laikomas ir rangovas.

Lietuvos narystės Europos Sąjungos informacinėje sistemoje (LINESIS) Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerija yra pagrindinė institucija, atsakinga už Direktyvos 2020/1057 perkėlimą į nacionalinę teisę. Socialinės apsaugos ir darbo ministerija darbo tvarka buvo informavusi Susisiekimo ministeriją, kad, perkeliant Direktyvos 2020/1057 nuostatas į nacionalinę teisę, Socialinės apsaugos ir darbo ministerija turės parengti DK 108 straipsnio 15 dalies pakeitimo projektą.

Iki 2021 m. liepos 31 d. Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministras turės pakeisti Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2005 m. birželio 16 d. įsakymą Nr. A1-169 „Dėl Informacijos apie komandiruotus darbuotojus ir motyvuoto pranešimo dėl Lietuvos Respublikos darbo kodekso 108 straipsnio 4 dalyje numatyto laikotarpio pratęsimo teikimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (dalis pakeitimų įsigalios 2022 m. vasario 2 d.) ir Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2009 m. gegužės 12 d. įsakymą Nr. A1-316 „Dėl Lietuvos Respublikos valstybinės darbo inspekcijos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos nuostatų patvirtinimo“.

Vadovaudamasi Informacijos apie techninius reglamentus ir atitikties įvertinimo procedūras teikimo taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m. gegužės 20 d. nutarimu Nr. 617 „Dėl Informacijos apie techninius reglamentus ir atitikties įvertinimo procedūras teikimo taisyklių patvirtinimo“, Įstatymo projektą, užregistruotą Lietuvos Respublikos Seime, Socialinės apsaugos ir darbo ministerija notifikuos Europos Komisijai ir Europos Sąjungos valstybėms narėms.

Įstatymo projektas paskelbtas Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos teisės aktų informacinėje sistemoje.

Įstatymo projektas buvo teiktas išvadoms gauti Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijai, Susisiekimo ministerijai, Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijai, Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijai, VDI, Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybai prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, Valstybinei mokesčių inspekcijai prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos. Lietuvos bankui ir Lietuvos Respublikos trišalėje taryboje atstovaujančioms įstaigoms, organizacijoms: Lietuvos Respublikos finansų ministerijai, Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerijai, Lietuvos profesinių sąjungų konfederacijai, Lietuvos profesinei sąjungai „Solidarumas“, Lietuvos paslaugų sferos darbuotojų profesinei sąjungai, Lietuvos profesinei sąjungai „Sandrauga“, Lietuvos pramonės profesinių sąjungų federacijai, asociacijai „Investors' Forum“, Lietuvos pramonininkų konfederacijai, Lietuvos verslo konfederacijai, Lietuvos darbdavių konfederacijai, Panevėžio prekybos, pramonės ir amatų rūmams, Lietuvos Respublikos žemės ūkio rūmams, Lietuvos profesinių sąjungų aljansui, Lietuvos nacionalinei vežėjų automobiliais asociacijai „Linava“, Tarptautinio transporto ir logistikos aljansui, Lietuvos vežėjų sąjungai, Lietuvos statybininkų asociacijai, Lietuvos bankų asociacijai.

Aplinkos ministerija, Ekonomikos ir inovacijų ministerija, Finansų ministerija, Susisiekimo ministerija, Vidaus reikalų ministerija pastabų bei pasiūlymų dėl Įstatymo projekto neturėjo.

Lietuvos profesinių sąjungų konfederacija, Lietuvos paslaugų sferos darbuotojų profesinė sąjunga, Lietuvos profesinė sąjunga „Sandrauga“, Lietuvos pramonės profesinių sąjungų federacija, Lietuvos darbdavių konfederacija, Panevėžio prekybos, pramonės ir amatų rūmai, Lietuvos Respublikos žemės ūkio rūmai išvadų nepateikė. Pastabų iš visuomenės negauta.

Trišalės tarybos nariai, 2020 m. vasario 9 d. vykusiam Trišalės tarybos posėdyje išklaušę informaciją apie Įstatymo projektą, nutarė pavesti Darbo santykių komisijai prie Trišalės tarybos svarstyti klausimą dėl Įstatymo projekto ir išvadas pateikti Trišalei tarybai.

2021 m. vasario 25 d. vykusiam Darbo santykių komisijos prie Trišalės tarybos posėdyje buvo nutarta: 1) perduoti klausimą dėl Direktyvų 2014/67 ir 2020/1057 nuostatų įgyvendinimo Trišalei tarybai, įtraukiant šį klausimą į 2021 m. balandžio 6 d. posėdį sprendimui priimti; 2) atsižvelgiant į profesinių sąjungų organizacijų ir darbdavių organizacijų atstovų pasiūlymą, tęsti diskusijas dėl DK 139 straipsnio 3 dalies pakeitimo, prieš tai pasikonsultavus dėl kasos išlaidų orderių su Finansų ministerija; 3) atsižvelgiant į profesinių sąjungų organizacijų ir darbdavių organizacijų atstovų pasiūlymą, tęsti diskusijas dėl DK 213 straipsnio 3 dalies pakeitimo dėl laikinojo darbo naudotojo kaip darbo ginčo šalies ir įtraukti šį pasiūlymą į bendrą pasiūlymą dėl DK pakeitimų paketą. 2021 m. balandžio 6 d. Trišalės tarybos posėdyje buvo nutarta fiksuoti skirtingas socialinių partnerių nuomones dėl DK 139 ir 213 straipsnių pakeitimų, skirtingas atskirų profesinių sąjungų organizacijų ir darbdavių organizacijų pozicijas dėl DK 108 straipsnio pakeitimo ir bendrą sutarimą dėl DK 109 straipsnio pakeitimo.

Atsižvelgiant į tai, Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos teikiamame Įstatymo projekte keičiamos ir papildomos tik su Direktyvos 2014/67/ES ir Direktyvos 2020/1057 įgyvendinimu susijusios DK nuostatos.

Konkrečios Įstatymo projekte nustatytos teisinio reguliavimo priemonės apibūdintos ir jas pagrindžiantys argumentai nurodyti kartu su Įstatymo projektu pateiktame Įstatymo projekto aiškinamajame rašte.

Įstatymui įgyvendinti papildomų valstybės biudžeto lėšų nereikės.

Įstatymo projektą parengė Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Darbo teisės skyriaus vyresnioji patarėja Jelena Polijančuk (tel. +370 685 10 369, el. p. Jelena.Polijancuk@socmin.lt).

PRIDEDAMA:

1. Įstatymo projektas, 4 lapai.
2. Įstatymo projekto lyginamasis variantas, 5 lapai.
3. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo dėl Įstatymo projekto pateikimo Lietuvos Respublikos Seimui projektas, 1 lapas.
4. Įstatymo projekto aiškinamasis raštas, 6 lapai.

5. Direktyvos 2014/67/ES atitikties lentelė, 6 lapai.
6. Direktyvos 2020/1057 atitikties lentelė, 13 lapų.
7. Įstatymo projekto antikorupcinio vertinimo pažyma, 7 lapai.
8. Administracinės naštos ūkio subjektams apskaičiavimo ataskaita, 3 lapai.
9. 2021 m. vasario 9 d. Trišalės tarybos posėdžio protokolo Nr. TTP-3 išrašas, 1 lapas.
10. 2021 m. kovo 25 d. Darbo santykių komisijos prie Trišalės tarybos protokolo Nr. K2-1 išrašas, 1 lapas.
11. 2021 m. balandžio 6 d. Trišalės tarybos posėdžio Nr. TTP-4 išrašas, 1 lapas.
12. Suinteresuotų institucijų ir organizacijų išvados, 20 lapų.

Ministrė

Monika Navickienė